
Kinh tế: Mây đen trở lại

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Kinh tế Hoa Kỳ trong mấy tháng gần đây có vẻ khấm khá hơn một chút. Chính quyền Obama lấy điểm cho rằng chính sách kích thích kinh tế gặt hái được thành công, cũng như Ben Bernanke, chủ tịch Ngân Hàng Trung Ương Federal Reserve tuyên bố suy thoái kinh tế đã chấm dứt. Tuy nhiên những lạc quan này có thể quá sớm. Vì thống kê mới nhất cho thấy nạn thất nghiệp tiếp tục tăng cao, lên 9.8% sau khi có thêm 263,000 người bị cho nghỉ việc trong tháng 9 vừa qua.

Ngoài ra những dấu hiệu gần đây nhất cho thấy kinh tế Hoa Kỳ có vẻ ổn định được vài tháng nhờ những chương trình tung tiền kích thích kinh tế của chính quyền nhưng sau khi những tác dụng của các chương trình này nhạt dần, kinh tế lại bắt đầu suy yếu trở lại! Như vụ chính phủ cho tiền để đổi xe cũ lấy xe mới gọi là cash for clunkers program, cho từ 2000 đến 4000 Mỹ Kim để dụ dân chúng có xe cũ rích ăn xăng nhiều, mua xe mới ít tốn xăng hơn. Chương trình này quá mức thành công, chỉ trong hai ba tháng đã cạn tiền vì dân đổ xô đi mua xe mới, nhờ thế các hãng chế tạo xe bán được xe và các dealerships đỡ sa thải nhân viên.

Tuy nhiên sau khi chương trình này chấm dứt, tình trạng lại đầu hoàn đó, không ai đi mua xe nữa, các hãng bán xe lại tiếp tục ế ảm! Chương trình khác cho credit cho người đi mua nhà mới, tương đối cũng kích thích được nhà cửa bán khá hơn một chút. Tuy nhiên đến tháng tới, khi chương trình này của chính phủ chấm dứt, việc mua bán nhà cửa cũng sẽ ngưng trệ trở lại.

Một vài thống kê khác trong tuần lễ vừa qua cũng cho thấy kinh tế có vẻ muốn thụt lùi trở lại. Như bộ Thương Mại cho biết tháng 8 vừa qua, mức đặt hàng của các xí nghiệp giảm đi 0.8% so với mức tăng lên 1.4% của tháng 7. Điều đó có nghĩa các hãng xuống ít việc hơn vì không có đơn đặt mua hàng hóa! Cũng như thống kê về sản xuất mấy tháng trước đã

leo lên được hơn 50%, đến tháng vừa qua lại tụt xuống dưới 50%. Khi mức sản xuất chung cho cả nước ở dưới mức 50%, điều đó có nghĩa kinh tế bị suy thoái trở lại. Những thăm dò dư luận về niềm tin vào kinh tế gọi là consumer confidence, trong tháng qua cũng lại đi xuống, chứng tỏ dân chúng không tin tưởng cho lắm vào các chương trình kích thích kinh tế của chính phủ, nhất là khi thấy nạn thất nghiệp càng ngày càng tăng.

Tháng 9 vừa qua là tháng thứ 21 nền kinh tế Hoa Kỳ thay vì phải gia tăng công việc để đáp ứng với tăng trưởng dân số, đã làm mất công việc cho dân chúng, điều chưa bao giờ xảy ra là nạn thất nghiệp đã kéo dài lâu như vậy! Tính ra từ tháng 12 năm 2007, đã có 7.2 triệu người bị mất việc. Tệ hại hơn nữa, một khi bị mất việc, tìm lại được việc làm khác khó khăn vô cùng. Việc cạnh tranh tìm việc khó khăn đến mức là cứ 1 chỗ nhận người làm, đã có 6 người nộp đơn xin việc! Nội trong tháng 9 vừa qua, con số người không có việc làm hơn 6 tháng đã tăng lên 450,000 người làm mức tổng cộng những người thất nghiệp kéo dài hơn 6 tháng lên đến 5.4 triệu người.

Nhiều người thấy kiếm việc làm khó khăn quá đã nản lòng, không ghi danh đi kiếm việc nữa. Trong tháng 9 qua, có 571,000 người ngưng ghi danh kiếm việc vì quá thất vọng. Vì thế con số 9.8% thất nghiệp đúng ra còn phải cao hơn nữa, vì con số 9.8% không tính những người bỏ không ghi danh này. Nếu cộng chung những người thất nghiệp với những người nản lòng ngưng đi kiếm việc, cộng cả những người phải làm bán thời gian vì bị cắt giờ, con số thất nghiệp đúng ra phải lên đến 17%, một con số kinh hoàng cho nền kinh tế của Hoa Kỳ!!!

Điều đáng ngại là mặc dù kinh tế có thể hồi phục trở lại, nhưng các hãng xuống sẽ rất chậm trong việc mướn người, vì e ngại không biết kinh tế có đủ mạnh hay không để gia tăng số nhân công. Vì thế sau cơn đại suy thoái kinh tế nặng như kỳ này, nhiều phần nạn thất nghiệp sẽ còn kéo dài vài năm trước khi các xí nghiệp bắt đầu tăng số người làm, gọi là jobless recovery. Theo một ước tính của

chính phủ, nhiều phần là đã lạc quan quá đáng, mức thất nghiệp sẽ là 9.8% cho năm 2010, 8.6% cho năm 2011 và 7.7% cho năm 2012. Điều nên nhớ là chỉ 2 năm trước đây, nạn thất nghiệp chỉ có 4-5%. Như thế ít ra cũng phải hàng năm, sáu năm nữa, may ra Hoa Kỳ mới trở lại được như trước.

Hậu quả của nạn thất nghiệp tăng cao và kéo dài này là nền kinh tế Hoa Kỳ sẽ mất một thời gian rất lâu để tăng trưởng trở lại. Theo một ước tính của cơ quan Ngân Sách Quốc Hội, Congressional Budget Office, thiệt hại cho kinh tế Hoa Kỳ trong ba năm từ 2010 đến 2013 sẽ là 2 trillion, con số kinh hoàng 2 ngàn tỷ Mỹ Kim này sẽ làm suy yếu Hoa Kỳ nhiều và có thể sẽ bị Trung Hoa tiếp tục tăng trưởng về kinh tế rút ngắn thời gian để qua mặt Hoa Kỳ chỉ trong hai hay ba thập niên nữa! Điều rõ ràng là những chính sách kích thích kinh tế của Obama hơn 700 tỷ Mỹ Kim hồi đầu năm quá ít ỏi và chậm trễ trong việc phân phối tiền tung ra để làm giảm thiểu những tai hại của cuộc đại suy thoái kinh tế.

Với kinh tế Hoa Kỳ hiện đang có chiều hướng đi vào giai đoạn đi xuống trở lại gọi là double dip recession, hồi đầu năm xuống thê thảm, trong vài tháng vừa qua, lên chút đỉnh, nhưng bây giờ có mòi sẽ đi xuống. Như thế sự hồi phục kinh tế sẽ đi theo hình chữ W, đi lên rồi đi xuống trước khi lên như cũ, thay vì theo hình chữ V, lên trở lại mạnh ngay. Điều này cũng còn tùy thuộc vào chính quyền Obama có đưa ra thêm một chương trình kích thích kinh tế để bồi thêm vào chương trình đầu tiên. Những chống đối của phe bảo thủ Cộng Hòa vì ngân sách đã quá thâm thủng, cũng như chú tâm của Obama hiện tại vào đạo luật cải tổ y tế đã làm chính quyền lơ là phần nào việc cứu nguy kinh tế.

Điều nguy hiểm là nếu bị thất bại về cải tổ y tế, uy tín của Obama sẽ xuống nhiều và không còn hơi sức hay khả năng để đưa ra thêm một chương trình kích thích kinh tế phụ trội nữa. Nhưng nếu để cho kinh tế rơi vào vực thẳm trở lại, chính quyền lúc đó mới hết hoang đưa ra hết chương trình này đến chương trình

---

khác một cách vô hiệu quả, ảnh hưởng tai hại sẽ còn kinh khủng hơn nữa. Ngay như bây giờ, nhiều nhà đầu tư đã cho rằng Hoa Kỳ không còn cách nào khác hơn là phá giá đồng đô la, in tiền ra như giấy lộn để cứu vãn kinh tế. Như thế trong tương lai nạn lạm phát sẽ trở thành phi mã. Các nhà đầu tư đã bán tổng bán tháo đô la làm đồng Mỹ Kim xuống thấp nhất so với đồng euro hay yen, cũng như mua vàng tích trữ làm giá vàng đã lên hơn 1000 Mỹ Kim một ounce, nhiều phần sẽ lên hơn 2000 trong năm đến!

Trên thị trường chứng khoán Wall Street, stock đã bắt đầu xuống trở lại sau khi vọt lên hàng 50% kể từ tháng 3, 2009 đến nay. Sự tính toán của các nhà đầu tư thường tiên đoán hướng đi chính xác, cho thấy nền kinh tế Hoa Kỳ vẫn còn rất èo uột, nhiều phần sẽ rơi vào vực thẳm trở lại, hay nếu may mắn hơn sẽ bị kiểu double dip, xuống chút đỉnh trước khi leo lên!

Tóm lại những dữ kiện mới nhất về kinh tế cho thấy Hoa Kỳ vẫn còn sa lầy nặng, nhất là phương diện công việc làm. Khi mức tiêu thụ của dân chúng chiếm giữ hơn 70% tổng sản lượng quốc gia, người dân bị thất nghiệp nhiều hay cảm thấy bị đe dọa vì công việc làm bấp bênh sẽ không dám tiêu pha nữa. Mức tiêu thụ xuống thấp làm phản ứng dây chuyền khiến cho mọi dịch vụ và sản xuất đều đi xuống theo. Kết quả là cuộc suy thoái kinh tế sẽ còn kéo dài lâu, không như chính quyền lạc quan tuyên bố là kinh tế đã hồi phục rồi để trấn an dân chúng!

Như thế kinh tế Hoa Kỳ nhiều phần sẽ còn mất hàng vài năm nữa mới có thể trở lại được trạng huống như trước, dĩ nhiên với dân chúng đã thối mủ, không còn dám tiêu xài hung hăng như trước. Điều nguy hiểm là chính phủ bây giờ sẽ phải thay thế vào để tiêu pha và vay nợ để tiếp tục điều hành với hậu quả về lạm phát và lệ thuộc vào chủ nợ Trung Hoa, ngày một nặng nề hơn trước! Sự suy tàn của Hoa Kỳ đã bắt đầu kể từ cuộc đại suy thoái năm 2008 và có lẽ cũng sẽ theo giòng lịch sử để không thể nào tránh khỏi được kiếp nạn này!!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com